

دفتر نامه فرهنگستان

اخیراً ضمیمه شماره ۱۲ نامه فرهنگستان را که حاوی ترجمه خوب مرحوم نخجوانی از خمسة المتحیرین امیرعلیشیر نوایی بود دریافت کردم و طبعاً یاد دو دانشمند دلسوز ایران علی اصغر حکمت و محمد نخجوانی در ضمیرم زنده شد.

اما چون دیده شد که یادی از دانشمند گرامی تورخان گنجه‌ای - مقیم لندن که روزگار بازنشستگی دانشگاه لندن را می‌گذراند - در آن نیست شگفت زده شدم. پس لازم دیدم برای آگاهی خوانندگان این چند سطر را عرضه دارم:

آقای مهدی فرهانی منفرد که نسخه ترجمه نخجوانی را یافته و با کوشش ارزشمند خود به چاپ رسانیده در پایان آن سرگذشتی از امیر پیوست کرده است تا مؤلف رساله یعنی مرید جامی هم بر خوانندگان شناسانده بشود.

بخشی از این گفتار مفید به آثار ترکی (جغتایی) علیشیر اختصاص دارد و در آنجا از محاکمة اللغین نام برده‌اند ولی یاد نکرده‌اند ازین که آقای دکتر تورخان گنجه‌ای آن را به فارسی ترجمه و در سال ۱۳۲۷ به نام اصلی متن چاپ کرده و مقدمه‌ای بر آن نوشته است. آنچه آقای فرهانی منفرد راجع به آن می‌نویسد این است که «حکمت در اثر یادشده [یعنی کتاب «جامی»] عنوان این کتاب را المحاکمة اللغین ذکر می‌کند».

البته رساله مذکور (به ترجمه گنجه‌ای) به تعداد کمی چاپ شد و اکنون دیرباب و دورباب است و آقای فرهانی منفرد بدان دسترسی نداشته‌اند.

ایرج افشار

